

IZ ISTORIJE KRIVIČNIH NAUKA

ТЕОРИЈА КАЗНЕНОГ ПОСТУПКА*

Садржај

УВОД

- Појам казненог поступка, § 1.
- Цел казненог поступка, § 2.
- Разлика казненог од грађан. поступка, § 3.
- Однос грађан. питања к кривичном питању, § 4.
- Уплив пресуде у грађан. питању изречене, на решење крив. питања и обратно, § 5.
- Спомоћна средства за изучење казненог поступка, § 6.

ДЕО I

О судовима.

- У опште, § 7.
- О суду учињеног дела, (*forum delicti comissi*), § 8.
- О суду места, у ком се кривац обитава, (*forum domicilii*), § 9.
- О суду места, у ком се кривац ухвати, (*forum deprehencionis*), § 10.
- О особеним, нередовним судовима, § 11.
- Надлежност судова по свези криваца, или кривица међу собом, § 12.
- Надлежност судова, § 13.
- Сукоб више судова, § 14.
- Однос судова страних држава, а особито издавање криваца иностраној држави, § 15.
- Однос казњених судова једне државе, међу собом, § 16.
- О одбачењу судија, (*Recusatio*), § 17.
- Однос полиц. власти према судовима, § 18.
- О пороти. I. Значај и радња пороте, § 19.
- II. Добре и хрђаве стране пороте, § 20.

ДЕО II.

О начелима, на којима се извиђај крив. дела основати може; о писмености; устмености; држав. тужиоцу и браниоцу оптуженог.

* Дим. Г. Радовић, *Теорија казненог поступка. С погледом на Законик о поступку судском у крив. делима, за Књажевској Србији, од 10. априла 1865*, Државна штампарија, Београд, 1870.

I. ОДДЕЉАК

О начелима.

У опште, § 21.

1., О истражујућем начелу, § 22.

2., О начелу оптужења, § 23.

О добрим и хрђавим странама поступака на првоне начелу основаних, § 24.

О добрим и хрђавим странама поступака, којима за основ служи начело оптужења, § 25.

О поступцима, у којима су оба начела употребљена, § 26.

II. ОДДЕЉАК

О писмености, устмености, (непосредности, Unmittelbarkeit), и јавности при суђењу.

1., О писмености и устмености; њиним добрим и хрђавим странама, § 27.

Наводи против устменог извиђаја, § 28.

2., Јавност при извиђају, и њене добре и хрђаве стране, § 29.

III. ОДДЕЉАК

О државном тужиоцу и браниоцу оптуженог.

I. О државном тужиоцу, § 30.

II. О браниоцу оптуженог, § 31.

О важности одбране, § 32.

О дужности браниоца, § 33.

IV. ОДДЕЉАК

О начелу, усвојеном у нашем крив. поступку.

I. О начелу које је вредило пре садањег крив. поступка, § 34.

II. О начелу, које вреди у садањем поступку, § 35.

ДЕО III.

О извиђају казних дела.

У опште, § 36.

Подела извиђаја, у предивиђај и главни извиђај, § 37.

О допуштању глав. извиђаја, § 38.

Предивиђај и главни извиђај по нашем крив. поступку, § 39.

I. ОДДЕЉАК

Основи, по којима се један извиђај предузети може.

У опште, § 40.

А., О проношају гласа, § 41.

Б., О увађењу кривца на самом делу, § 42.

В., Судски увиђај, § 43.

Г., Достава, § 44.

Д., О тужби оштећене стране, § 45.

Е., О само-обтужењу, § 46.

II. ОДДЕЉАК

О изналаску самог дела кривице, (Erhebung des Thatbestandes).

У опште, § 47.

О изналаску објективне и субјективне стране кривице, понаособ, § 48.

1., О изналаску дела при убијству, § 49.

2., О истрази при убијству деце, § 50.

3., О истрази при тровању, § 51.

4., О истрази при телесној повреди и силовању, § 52.

5., О истрази при крађи, паљевини, и прављењу лажних исправа и новаца, § 53.

III. ОДДЕЉАК

О начину, на који се лица и ствари за извиђај нуждне добављају.

а., Претрес куће и узапћење артија, § 54.

б., О узапћењу и отварању писама, § 55.

IV. ОДДЕЉАК

О испиту сведока и вештака.

I. О испиту сведока.

1., Сведоци и дужност сведочења, § 56.

2., О начину, на који се сведоци испитују, § 57.

3., О суочењу сведока, § 58.

II. О испиту вештака, § 59.

III. Наређење нашег закона, за саслушање сведока и вештака, § 60.

V. ОДДЕЉАК

О добављању и испиту обтуженог.

I. О добављању обтуженог.

1., Прост позив и доводење, § 61.

2., О јемству, § 62.

3., О притвору, § 63.

а., О притвору због подозрења бегства, § 64.

б., О притвору због договора, § 65.

4., О потери, и другим мерама, којима се обтужени посредно добавља, § 66.

Наређење нашег закона, о притвору и потери, § 67.

II. О испиту обтуженог.

Каково је саслушање обтуженог, § 68.

О испиту обтуженог, који језик судије не говори, или је глув или нем, или се чини да при себи није, § 69.

О испиту више обтужених, § 70.

ДЕО IV. *О доказима.*

I. ОДДЕЉАК О доказима у опште.

- Важност доказа у кривичним парницама, § 71.
- Утицај разних начела, на науку о доказима, § 72.
- Однос доказа грађ. парнице к доказу у кривичној парници, § 73.
- О доказним сретствима, § 74.
- О подели доказа, у подпуни и неподпуни, природни, художни и саставни доказ, § 75.
- О оптужујућем и извињујућем доказу, § 76.
- Однос оптужујећег к извињујућем доказу, § 77.

II. ОДДЕЉАК О доказу прибављено м судским увиђајем.

- Појам и оцена истога, § 78.

III. ОДДЕЉАК О признању оптуженог.

- О значају тог признања, § 79.
- Шта се за важеће признање тражи, § 80.
- О начину, на који признање учињено треба да буде, § 81.
- О простом и квалификованом признању, § 82.
- Порицање признања, § 83.

IV. ОДДЕЉАК О доказу чр ез сведоке.

- О нуждним захтевима за сведочбу, § 84.
- О степену веровања сведока, нарочито о неспособним сведоцима, § 85.
- О сумњивим, поздравим, сведоцима, § 86.
- О оцени сведочбе, § 87.
- Дејство сведочбе, § 88.
- О казивању више поздравих сведока, § 89.
- О противуречију сведока, § 90.

V. ОДДЕЉАК О доказу чрез вештаке, § 91.

VI. ОДДЕЉАК О доказу по исправама, § 92.

- О захтевима, за важећу исправу, § 93.
- О дознању истинитости једне исправе, § 94.
- Дејство доказа по исправи, § 95.

VII. ОДДЕЉАК О доказу по околностима.

Нуждност овог доказа, § 96.

Услови, под којима се једна околност, као доказ употребити може, § 97.

О подели околности, § 98.

Однос околности, које су против оптуженог, к противним наводима његовим, § 99.

На шта се при оцени околности пазити мора, § 100.

VIII. ОДДЕЉАК О саставном доказу и заклетви.

I. О саставном доказу, § 101.

II. О заклетви, § 102.

ДЕО V. *О пресуђењу крив. парнице; о правним срејсјивима и извршењу пресуде.*

I. ОДДЕЉАК О пресуђењу кривичне парнице.

Изрицање пресуде, § 103.

Форма и садржај пресуде, § 104.

Радови ослобођавајуће пресуде, § 105.

Исказивање пресуде, § 106.

II. ОДДЕЉАК О правним сретствима противу судских закључака.

Појам правних сретстава, и правдање истих, § 107.

Ко прегледање пресуда чинити може, § 108.

О подели правних сретстава, § 109.

А., О апелирању, § 110.

Б., О уништијућој жалби, § 111.

В., О жалби у интересу закона, § 112.

Г., О новом суђењу, § 113.

Преглед правних сретстава, по нашем закону, § 114.

О помиловању, § 115.

III. ОДДЕЉАК О извршењу пресуда односно казне, накнаде штете и трошкова.

А., О извршењу пресуда односно казне.

а., О извршењу ослобођавајуће и осуђујуће пресуде, § 116.

б., Извршење пресуде на смрт гласеће, § 117.

Б., О накнади штете, и о трошковима учињеним око извиђаја.

а., О накнади штете, § 118.

б., О плаћању трошкова учињених око извиђаја, § 119.

Дужност оптуженог да трошкове накнади, § 120.

Обвезност трећега на накнаду ових трошкова, § 121.

ДЕО VI.

О особеним њосџуџцима.

1., О поступању противу одсуствујућих, § 122.

2., Скраћено, сумарно поступање, § 123.

3., О преком суђењу, § 124

УВОД.*

Појам казненог поступка¹

§ 1

Опстанак и развиће грађанског друштва захтева, да сваки грађанин у држави са својим имањем, части и животом осигуран буде; и на случај, ако се коме од кога ма какво зло учини, да исто одма и поправљено буде. Због ове потребе друштва, а у једно и што правда тражи да свако зло наказано буде, постоје у свакој добро уређеној држави и особени закони, којима се прописују казне за оне, који ред кваре. Али тим није све постигнуто. Поред закона који прописују казне за нападаче на друштвени ред, нужно је још да се пропише и згодан начин, на који ће се ти нападачи најлакше изнаћи и заслуженој казни подврћи, јер ако тога немамо, онда су нам у залуд и најбољи казнени закони, кад их никако применити неможемо. Само извесност, да се нико испод заслужене казне извући неће, највеће је јемство за сигурност грађана и најбоље сретство, да и овога, који се је већ решио, да какво зло учини, од овог његовог предузећа задржи.

При изналазењу овакових нападача на друштвени ред, често је могуће да се и на каквог невиног нападне с тога, што су прилике такве биле, да су на њега сумњу бациле, зато је нужно да се овај начин за изналазење правих нападача удеси тако, да се само *џрава исџина* изнађе, како би на тај начин с једне стране сваки нападач, при свом његовом труду, да се испод казне извуче, изнађен и кажњен бијо, али како би у исто време с друге опет стране невиност сачувана била. Само тада, кад грађани знају, да *никакав невин најагнуџи*, а *никакав кривац исџуџиџен биџи неће*, биће поверење у државу и њене законе.

Да се ово двоје постигне, закони прописују правила, по којима се сав рад истражујућих лица управљати мора, означајући услове, под којима се тужба противу кога подићи, извиђај предузети, једно дело за доказано прогласити и кривац на закону казну осудити може. Скуп ових законих прописа – јесте кривични или казнени поступак судски².

*) стр. 1–13.

1) Mittermajer Strafprocess § 1. – Bauer Strafprocess § 1.

2) Кад се поступак узима у објективном и субјективном смислу онда би се горе означени појам однео на поступак у објективном смислу. Поступак пак у субјективном смислу називао би се скуп самих дела, која власти, по законим прописима чине; а ако се овди узму и

Овако определен казнени поступак судски обухвата сву радњу власти, која се врши при изналазењу казног дела све непрестано до пресуђења истог следствено и ону радњу, која се чини и пре, док још тужба противу известног лица дата, и док главни извиђај предузет није, већ док се само скупљају разни докази за изналазак правог кривца. Овди је цео рад власти, као једно цело узет, а није предизвиђај од главног извиђаја дељен.

Цел казног поступка.

§ 2.

Из онога, што смо у првом параграфу казали, може се видети и какова је цел казног поступка, о којој мислимо у овом §-у да говоримо.

Цел овог поступка несме бити, – као што неки хоће, – само то, да се кривац изнађе и казни, јер ако би то било, онда би судија при извиђају свој непартајичан положај оставити и партају представљати морао. Он би тада морао само да гледа, те да оно извиђа, што би противу оптуженог ишло, како би овога за кривца огласити могао, а према свему ономе, што би оптуженом у ползу било, морао би се учинити глув. То пак судија, ако ће свом задатку да одговори, чинити несме. – Али на другој страни опет цел овога поступка неможе бити ни та, да се тиме само невиност оптуженог на видик изнесе. Казнени извиђај чини се по правилу, да се кривац изнађе, и казна законом прописана примени, и кад то није могуће онда несме ни извиђај чињен да буде само за љубав да неко за невиног проглашен буде.

Као права цел казног поступка може се узети *изналазак љаве, материјалне, истине*, дакле, како испитивање свега онога, што би правог кривца открило, тако и онога, што би невиног од казне сачувало, те да се на тај начин у првом случају избегну неповољне следи, које би произишле остављањем једнога кривца некажњеног, а у другом случају опет, да се и невин од могућих страдања сачува. – „Le juge le plus sensible et le plus humain“ вели Бентам „ne doit être ni l'ami ni l'ennemi du prévenu: il n'est que l'ami de la vérité et des lois. Il ne cherche ni un innocent ni un coupable. Il veut trouver ce qui est“.³⁾

Разлика казног од грађанског поступка.⁴⁾

§ 3.

Оба ова поступка казнени и грађански, имају једну цел, а та је, изналазак истине. – Због ове једне цели, они имају и многа заједничка правила, која при обојима важе, али због тога опет што сваки од ових поступака особени интерес заступа, они имају такође и многа правила, која су особине свакога од њих, и која се, при другом употребити немогу.

Заједничка правила оба ова поступка јесу:

1., Сва она правила, која важе за поступак као такови, без обзира на поделу његову на казнени и грађански поступак; – 2., сва она правила, која су за изналазак истине, као њихове заједничке цели, разумом и практиком, као најбоља, за дознање правог стања ствари, означена, као н. пр. доказ чрез сведоке и. т. д.

сами органи, тада је поступак у субјективном смислу, скуп законих прописа односећих се на ове органе, и на дела која они врше. – (Rulf § 1.)

- 3) То на српски значи: најосетљивији и најчовечнији судија несме бити ни пријатељ ни непријатељ оптуженог; он је само пријатељ истине и закона. Он не тражи ни невиног ни кривога. Он хоће да нађе оно, што јест. – Kitka p. 64 –
- 4) Mitterm. Strafprocess § 7. – ист. Beweislehre § 5. – Bauer Strafprocess § 68.

Због заступања пак разних интереса, оба ова поступка имају и разлике своје и то у овом:

Свака грађанска парница почиње се одређеном тужбом, због извесног тражења и противу извесног лица; на против кривична парница, особито при истражујућој системи, обично не почиње са тужбом противу извесног лица, па често и не означава ни дело због кога се извиђај одпочиње, но се ово тек доцније при извиђају појављује н. пр. При повреди тела, да ли хотично или нехотично, да ли с` намером убиства или без те намере учињено и т. д. Даље, при грађанској парници судија има само партаје са њиховим разлозима и доказима да саслуша, и по томе на основу тих доказа од партаја принешених, пресуду изриче: он сам за прикупљање доказа не стара се. При кривичној парници на против, а особито онди, где је истражујућа система, судија сам, све појављене околности, казивања сведока и све у опште, што је за изналасак праве истине од важности, тачно испитује, и из њих сам доказе изводи, које за тим као основ за даљу своју радњу употребљује. –

Још више казнени поступак и грађански поступак разликују се један од другог у доказима и задатку њиховом. Грађанска парница има за предмет, права, којима приватни слободно располагају и којих се они одређи могу, на против код казнене парнице је предмет јавни интерес, поред кога одрицање појединих бити не може. Према овоме, при грађанској парници докази дотле се само воде, док распра партаја о каквој изведеној тачки постоји, и чим ова распра престане, престаје и нужда доказа, све једно да ли је овако у самој ствари, као што партаје признају или није. На против при казненој парници судија је нешто више за задатак постављено, – истраживање праве, материјалне истине: с` тога судија онди мора све доказе о једној околности да испита, без обзира да ли се то од партаје оспорава или не, како би по том тек на основу овог свог испита право стање сазнао и потом изрекао казну, која ће оптуженог може бити у његову најсветија права дирнути. – На последку и због тога што се овди одрицање партаје у обзир не узима, мора и круг доказа у казним стварима стешњен да буде тако, да докази, који су само на одрицању партаја основани, као нпр. заклетва отпасти морају, као год што се и само голо признање, никаквим другим околностима неподупрто, неуважава, и као што партаје не могу својим пристајањем неки по закону тражени захтев заменити нити неважећи доказ као важећ примити, н.пр. једног сведока од полагања заклетве разрешити или подозриво по закону сведока за доброг примити.

Однос грађанских питања к кривичном питању.⁵⁾

§ 4.

Догађа се често да, грађанска питања са кривицом нечијом заједно пред судију дођу на решење, и то или тако, да свако за себе стои, или да једно од њих напред иде а друго по том за њим долази. –

Кад је свако питање за себе, онда свако од њих припада судијама, који су за решење таквих питања од државе постављени, и ако су то једни исти судије, онда решење кривичног питања напред долази као *causa major*. Али ако се ова питања споје тако, да је решење кривичног питања условљено од решења грађанског питања, које најпре извидити треба и од чијег ће решења по том и продужење кривичног извиђаја зависити као н.пр. кад ко због крађе оптужен буде, а он потврђује да је предмет крађе његова сопственост или кад ко због дногубног брака под суд дође а он потврђује да

5) Mitterm, Strafprocess § 7 i 8. Bauer Strafprocess § 67. – Rulf. I. 39.

је први брак ништав, или кад ко оптужен буде због родоскврнења а он потврђује да женска њему никакв род није. – онда овди треба пре свега грађанско питање, – у дати м случајевима, питање о сопствености, о важности првог брака, о односу повређене женске спрам туженог – решити, па тек онда к извиђају кривичног питања прећи, јер је очевидно, да ово од решења првога зависи, тако да ако решење првога у ползу оптуженога изађе, онда друго питање само по себи пада.

При оваквом појаву намеће се само од себе питање, да ли и ова напред идућа грађанска питања, кривични судија сме сан да реши, или ће морати кривичну парницу да заустави и партаје грађанском суду да упути те да се тамо најпре оно прво питање реши, па по том да к њему дођу да он кривични извиђај предузме?

Да би се на ово питање одговорити могло треба само помислити какови је задатак судије при извиђају једне кривице и какове су природе ова споредна грађанска питања. – Кривичног је судије задатак при кривичној парници, да праву, материјалну истину изнађе, као што смо напред казали, и за постижење тога он може сва ова средства употребити, која му је закон дозволио; па почем је овди питање грађанско, које се напред појављује и које прво решити треба, од особите важности за дознање праве истине, то се због тога и кривичном судији право признати мора, да он и ова предидућа грађанска питања решава, ако му само у земљи важећи закон то не забрањује. Но поред тога ово се може и на природе овог грађанског питања извести. Грађанско питање у овом случају није ништа друго но изузеће, чињено од стране туженог, и почем је судија сваке главне тужбе, судија и сваког изузећа, то съедује да кривични судија као судија главне тужбе и ово споредно питање решити може. – оваково разрешење гореозначеног питања врло је згодно јошт и с тога, што ће тада кривични судија при решењу овога грађанског питања свагда на памети имати, да му је то за решење кривичног питања нужно, па ће према томе и извиђај грађанског питања управити; на против ако би други судија то решавати имао, онда би се догодити могло, да тај судија врло укратко ово питање извиди и реши, и тако могуће изоставити да оно извиди, што је кривичном судији за решавање кривичног дела највећма нужно; поред тога на овај се начин и у времену добија, што ће тако два питања у један пут решена бити, а не мора се за тим дуже времена чекати, док грађанско питање најпре од једних па по том кривично питање опет од других судија решено буде. –

Ако је пак кривичном судији немогуће да ова предидућа грађанска питања реши, или због њихове замршености, као што је и н.пр. случај код банкрутства извиђаја ортачких рачуна и.т. и. или што је законом земаљски такове случаје другим којим судовима на решење предао н.пр. о браку црквеним властима, онда у таквим случајима мора кривични судија најпре ова грађанска питања за то надлежном судији на решење предати, па тек по решењу тог пред-идућег питања свој посао продужити.

Како ће се наши судови у оваковим случајима управљати, прописано је у §§ 8. и 13 зак. о пост. суд. Због тога што су сви грађански судови код нас, изузимајући само београдско-трговачки суд, у једно и кривични судови, то ће ови судови а свако грађанско питање, које је са кривичним скопчано сами решити, изузимајући само случај у § 13. п.суд. означени, т.ј. ако се ово грађанско питање на брак односи, јер ће у том случају код нас ово питање духовни суд, – конзисторија – морати да реши, почем су само ови судови код нас надлежни за распре због бракова. У оваквом ће случају кривични судија свој извиђај задржати, док се најпре ово питање од духовног суда не реши, па ће тада свој посао да продужи.

Уплив пресуде у грађанском питању изречене на решење кривичног питања; и пресуде у кривичном питању изречене на решење грађанског питања.

§ 5.

Све, што је грађанском пресудом за истинито признато, мора и кривични судија као нешто постојеће (*eine Thatsache*) да сматра, у колико о томе *никакова сумња* ни од једне стране подигнута не буде; и он може то, као основу и његовој кривичној пресуди поставити, почем и грађанска пресуда, као јавна исправа, мора као доказ сматрана бити о ономе, што је у њој, само ако нико то не напада.

Али ако од које стране сумња подигнута буде противу онога, што је грађанском пресудом као постојеће признато, онда кривичног судију иста не веже, он тада може све, што је тамо као постојеће признато на ново да испитује, и то с тога, што се у грађанској парници судија и са формалном истином задовољава, а у кривичној парници, судија тражи материјалну истину по другим правилима но што су при грађанској парници; и тако чим се покаже да ствар друкчије стоји, но што је грађанском пресудом признато, одма крив. судија мора да гледа те да право стање ствари сазна без обзира на грађанску пресуду.

Од овог правила постоји изузеће онди, гди закон за решење известних питања н.пр. која се на брак односе, известне судове поставља, и гди ни један судија несме да испитује више оно, што је од тих судова решено. Пресуда таквих судова обвезна је и за кривичног судију али само што се предметне стране питања тиче, субјективна страна питања остављена је ипак оцени самог кривичног судије, тако да он може у овоме противно пресуди духовног суда, суд свој изрећи. Пример објасниће ово боље шта хоћемо да кажемо. Петар је оптужен, да је са Љубицом други брак закључио, при свем том што је са Јованком јошт у законом браку, дакле што је кривицу двоје-женства учинио. – Овди питање кривично закон од пред-идућег грађанског питања, да ли је Петар у важећем браку са Јованком био, кад је се са Љубицом венчао. Ово питање имају, по закону да кажемо, само духовни судови да реше, и, они реше тако, да је брак Петров са Јованком важећ био и јошт у важности постојао, кад је се овај са Љубицом на ново венчао. – Овди кривични судија мора без икаквог резонирања узети, да је по себи, Петар двогуби брак закључио, али односно субјективног питања, да ли је Петар то хтејући учинио и да ли је он за то дело заиста крив то има само кривични судија да каже; у томе не веже га пресуда духовног суда. – На против, ако пресудом духовног суда буде казато, да први брак није важио, и по томе да кривице ни по себи нема, а кривични се судија доцније увери, да је ова пресуда духовног суда на погрешци основана и да је први брак у важности, онда он не може решавати о томе, да ли је тужени крив, но га мора одпустити, усвајајући пресуду духовног суда, што се кривице по себи тиче, на основу своје пресуде, почем је њему законом забрањено у ова питања мешати се.⁶⁾

Што се тиче питања, у колико се ово што је кривичном пресудом за постојеће признато, при решењу грађанског питања за истинито узети може, ту се у опште узима, да све оно, што је при испитивању кривице, као постојеће признато, грађански судија за истинито узети мора, почем се зна да се при кривичном извиђају материјална истина тражи и већа предострожност при доказима употребљава тако, да и оно, што се на овај начин извиди, право и на веру грађанског судије има.

Наређење нашег закона за ова два тако важна питања налазе се у § 12. закона о поступку кривичном. Наш је законодавац држао се овди изложених правила и на-

6) Hye Glünek, Grundsätze der oester. Strafverfahrens.

редио, да грађанска пресуда неможе стати на пут кривичном извиђају, те да се оно кривичним путем реши, што је једном грађанским путем решено; напротив оно што је једном кривичном пресудом за постојеће проглашено важи и за грађанског судију и то партаја у грађанској парници не треба да доказује. Само овди држимо да наш грађански судија треба добро да гледа, шта је кривичном пресудом за вредеће узето а шта је опет само резонирање суда, па да ово друго неузима као необориву истину и тако партају да у доказу не скучава, већ да се ограничи само на оно, што је заиста у пресуди као постојеће и узето.

Сјомоћна срејсјива за изучење казној йосјуйка.

§ 6.

Све науке, мање више, стоје у свези једна с другом, и према томе могло би се рећи, да судији, који казне изриче, нетреба ни једна наука страна да буде. Али од свих ових наука има их, које непосредно у додир са казним поступком долазе и које судија мора да зна, ако хоће своме тешком и великом задатку да одговори. Ове науке јесу:

1., Историја развитка кривичног поступка почињући од најстаријих времена па до сада. 2., Казнена политика. 3., Судска медицина, од особите важности за изналазак самога дела кривице, за постављање питања вештацима и за оцену мишљења вештачких. 4., Судска психологија, која судију учи да у сматрању човека врло важне ствари за парницу дозна, а нарочито важна за оцену, у колико се коме које дело урачунати може. 5., Изучење разних кривичних случајева даје судији прилику да види, какова се питања појавити и на који начин најбоље решити могу, а у једно му показује и погрешке, које се при извиђају дела подкрасти могу и како пажљив судија мора бити при оцени доказа; и напоследку почем свима мањим државама за образац служе законодавства страних већих држава, то је нужно кривичном судији, и 6., Изучење страних закона нарочито енглеских, француских и немачких, а с овим је скопчано опет знање страних језика, којих изучење што више предузимати треба. –

У уводу досад додирнусмо укратко нека питања напред-идућа; сада би требало, да пређемо одма на излагање правила, којих се при извиђају једне парнице држати треба, као вође за дознање праве истине, у колико је то човеку могуће; али пре него што ова правила имамо, нужно је да се упознамо са лицима – органима – која ће по овим правилима да раде и са разним системима по којима се извиђај једне кривице уредити може, па зато ћемо најпре у идућа два дела говорити: о судовима кривичним, о системима, које постоје за извиђај кривичних дела, и тек у III. делу говорићемо о правилима за извиђај кривице; у делу IV. прећићемо на доказе; у делу V. на свршетак крив. парнице; и најпосле у делу VI. на неке особене поступке.